

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. VI. Exponitur scientia visionis, & quo modo Deus creaturas reipsâ
aliquando creandas, ordinet ac disponat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

plenam positione vestrâ condecorari. Illô certè debebatis esse loco & non aliô, neque clariore neque adeò etiam maiores, vt artem suam pictor commendaret. Hoc si vos non percipitis, factis id sit artificem id dignoscere, artificis sic visum, artificis sic placuisse. Pluribus rem non explico: videtis oppidò quò tendam & quid velim. Ad alia faciamus gradum.

§. VI.

Exponitur Scientia Visionis: & quomodo Deus creaturas re-ipsâ aliquando creandas, ordinet ac disponat.

38. **C**ognitâ itaque beneque perspectâ totâ possibilium creaturarum congerie, decreuit Deus aliquas, prætermittis cæteris, è Mente suâ educere & in lucem dare: illud inuiolabili statuens decreto, quot forent & numero & specie: quasi si pictor certò statuat quot & quas effigies in tabellam suam velit educere, & spectatorum oculis visendas proponere. Hoc decretum, non temporis sed naturæ, vt Theologi loquuntur, ordine, subsequitur secunda in Deo scientia quæ in Scholis dicitur *Scientia Visionis*, & rectè. Vti enim videnti ea quæ videt præsentia esse necesse est, ita per hanc scientiam, omnia quæ possibilitatis arcanas tenebras euasura sunt, & totâ æternitate sunt creanda aut futura, sunt præsentia Diuinæ Menti, apud quam nihil futurum est; eaque in se ipsis, quasi æternitati suæ, quâ omnia tempora complectitur, coexistentia intuetur.
39. Adeo verò exacta est hæc visio, vt penetret prorsus rem omnem, omnem naturam comprehendat, proprietates dispositiones, situs omnes peruadat; perfectionem, numerum, magnitudinem rerum omnium exactè norit; adeò vt in totâ rerum omnium congerie, ne capillus quidem minimus, non arenula, non atomus sit, cuius & pondus, & exilitatem, & duritiem non exactè penitusque discernat & videat.
40. Neque id mirabitur, quisquis attenderit omnes omnino creaturas ex Deo vt sic dicam effluere, hoc est ex cogitationibus ideisque quæ in Dei Mente sunt: adeo vt nulla possit esse creatura, ne musca quidem aut vilissima formica, cuius idea non sit

*Explicatur
secunda
scientia,
quæ dicitur
Visionis.*

*Quâ Deus
videt om-
nes res futu-
ras.*

*Omnium
creaturarum
in Deo sunt
Ideæ.*

in

in Deo; neque alio modo extra Deum in naturâ huius quasi tabulâ sit exposita, quàm prout in Diuinâ Mente est descripta. Ita Diuinitatis ille magnus interpret Dyonisius: *Omnium Causam, prius constituisse omnium rerum exemplaria concedendum est.... Exemplaria autem dicimus, essentia rerum effectrices rationes, quæ in Deo coniunctæ ante fuerunt..... Diuinasque ac bonas voluntates, quæ constituunt & faciunt omnia.*

D. Dyon.
de diu.
nom. c. 5.
in fin.

Et hæ
creatura-
rum idea
sunt Deus
ipso.

Observatione imprimis digna sunt ea verba, *rerum quæ in Deo coniunctæ ante fuerunt.* Quod quidem, sic intellige. Veluti si aquæ per sex septemque canaliculos ex castello conchâue desluent, nihilominus in ipso fonte fuere coniunctæ, coniunctæque vnam constituiebant aquam, quæ mox per canales in lucem prodeuntes fuere discretæ; ita, imò longè perfectiori modo, creaturæ omnes in Deo fuere coniunctæ, constituiebantque vnum Deum: quæ deinde cum è Diuinitatis fonte deriuari cœperunt tanquam riuli, singulæ seorsim factæ sunt creaturæ. Ita disertè diuinorum conscius, ipsemet Ioannes. *Quod factum est, in ipso vita erat:* ita commate dispungendam esse hanc sententiam docet Augustinus, eamque, in rem meam, sic admirandus exponit. *Quid est hoc? facta est terra, sed ipsa terra que facta est, non est vita. Est autem in ipsâ sapientiâ spiritualiter ratio quedam (Idem dic) quâ facta est terra; hæc vita est.* Et rursus post pauca. *Sic ergo fratres charissimi, quia Sapientia Dei per quam facta sunt omnia, secundum artem continet omnia, antequam fabricet omnia; hinc quæ fiunt per ipsam artem, non continuo vita sunt, sed quidquid factum est, vita est in illo.* Nemini itaque mirum videri potest, nihil esse in toto rerum ordine creaturæ ullâ, quod aciem eius effugiat; nam præterquam quòd eas in se ipsis quasi præsentibus videat, cognoscit præterea eas in se ipso. Quòd si ergo aliquid esset, quod non penitus comprehenderet, iam verò neque se ipsum vitamque suam comprehenderet; nam quòd factum est, & extra ipsum creatura est, hoc, in ipso vita est, in ipso Deus est. Si ergo quòd factum est non intelligit nec comprehendit, neque se ipsum comprehendit, adeoque non est numeris omnibus perfectus Deus. Quòd tamen fieri, ne per Deum quidem potest.

41.

Ioan. 1.

Aug. tr. 1.
in Ioan.
circa fi-
nem.

Ex his
Ideis, Deus
ordinat

Tandem habitâ rerum omnium tam exactâ notitiâ, demum accingitur Sapiens Deus, vt eas omnes & singulas ordine bono componat

42.

componat, finique quem sibi præfixit assequendo, accommodet. *creaturas uniuersas*
 Quis is est inquis? nullus certè, nisi Diuinitatis suæ honor & gloria: quam quidem in eo positam intelligit, vt uniuersum illum mundum feriemque rerum quam intellectu percipit, voluntateq; liberâ creare & in lucem protrudere iam decreuit, optimo quò potest ordine dispertiat, & in rem deducat; sic vt tota rerum facies, ordo & symmetria, ipsâ luce clariùs enarrent *Gloriam Dei*. huc eius omnia collimant studia.

43. Et verò satis constat, artem amœnitatemque picturæ nobilis *Sicut pictor tabulam.*
 non id exigere, vt effigies singulæ, seu personæ rerumue imagines, æquè exactè sint expressæ, æquè concinnæ, æquè altæ & expansæ: imò contra potius, æqualitas illa turbaret omnia, imperitiâque pictoris argueret; cum manifestum sit, aliam quidem personam antrorsum quasi prodire debere, aliam verò retrocedere, vt accurata perspectiuæ ratio habeatur, in quâ quidem picturæ perfectio, ars amœnitâsque consistit. neque enim satis est nescio quot masculos in tabulam coniecisse sic quasi temerè, nisi ordine inter se, situs, positionesque singulæ, ex arte & decorò disponantur.

44. Sic prorsus in hâc naturæ tabulâ exornandâ actum est. Non *Determinando imprimis tempus quo qualibet oriri, durare, & interire debeat creatura.*
 id satis erat creaturas producere, vt rectè censeantur productæ, nisi per sua quæque tempora, & loca naturæ apta, rite & ordinatim digerantur. Quòd si enim quotquot fuere futuri que sunt homines, cæteræque quæ modo sunt creaturæ vno temporis momento productæ, & in hâc mundi tabulâ vno eodemque die fuissent expositæ, quæ demum terra tantam rerum hominumque farraginem simul capere potuisset? vnde alimenta tantæ multitudini alendæ suffecissent? idcirco conueniens terræ spatium creaturarum multitudo creanda fuit; certus arborum plantarumque, certus animalium, hominumque numerus mundo huic exponendus, qui & terræ sufficeret, & cui alendo terra abunde suppeteret. Illis itaque primò illo mundi nascentis exordio procreatis seu hominibus seu animalibus aliis plantisque, similes sibi specie creaturas progignendi, à Sapientissimo Deo virtus & facultas, summâ prouidentia, simul est concessa; sic tamen vt etiam prouiderit, quot & quæ, quo tempore, & à quibus fuerint procreandæ, substituendæque earum loco, quæ lapsu temporis ex Diuino decreto erant interitura, locumque hunc
 & quasi

& quasi theatrum orbis cessuræ post se exponendis creaturis.

*Et ad hoc
consequen-
tiam ordinat
æolori or-
bes, nubes
ventos &c.
tamquam
instrumen-
ta.*

45. Et quidem, vt hanc interitus ortusque in rebus omnibus vicissitudinem inferret, mirâ sanè industriâ cælos, nubes, pluias, hyemes, æstates, nebulas, ventos, naturam omnem, suis temporibus disposuit & attemperauit Deus, alijs vt gignendis, corruptendis alijs vt subseruiant. Adeoque ridiculè prorsus persuadet sibi nescio quis, casu & fortuito se venenatâ aut certè malâ afflatum aurâ, quâ eius tentata sit imò & afflicta valetudo; cum ab ipsa iam inde æternitate Deus constitutum illud habuerit, ventos eò modo disponere, aëremque istâ intemperie corrumpi, quâ corripereis tu, eo prorsus tempore quò interitum tuum, conuenienter naturæ deberi prospiciebat. Atque pari prorsus ratione, interitus ortusque omnium omnino rerum per sua loca temporaque, secundùm naturæ tamen id exigentis leges, digessit Sapiens Deus. Cum enim creaturas omnes, Angelos excipio & animam Hominis, corruptioni obnoxias creare pro suâ libertate statuisset, ita ex eâ, quam de singulis habebat, scientiâ & notitiâ, singula inter se stupendo planè artificio attemperauit, vt singula sibi manum darent; & vt ad exortum, erant futura adiumento nascituris, ita & occasui præberent causam, interituris futura offendiculo.

*Deinde de-
terminat
singularem
creaturarum
naturas,
storia, &
qualitates.*

46. At, cum non tempora creaturarum solummodò ordinanda essent, sed & compositiones, status, naturæque earum quæ eodem temporis tractu simultaneæ in hoc theatrum mundi erant proditura, aut vt in comparatione hæream, in hac naturæ tabulâ erant exponenda creaturæ; certè in earum ordinatione admirabilem sese demonstrauit artificem, ingeniosâque prorsus manu singula designauit. Id enim pictoris egregij est, varietatem tabulæ dare, & in varietate, artem & amœnitatem. Etenim si omnes omnino creaturæ, eâ quâ sol claritate forent spectabiles, quæ demum ea foret naturæ commendatio? si omnia omnino animalia, Elephantès magnitudine exæquarent, quàm paruum earum esset usus? si aquæ omnes, ignis calore pollerent, quam diu natura subsisteret? si terra adamantis pulchritudinem duritiemque præferret, quibus tandem aratri subigeretur, parareturque ferendis frugibus? certè attentior in rem suam fuit Deus, qui perfectionem omnem ita temperauit & per singulas distribuit creaturas, ita situs locaque digessit, proprietates eas dedit.

dedit, vt meliori fanè modo exponi non potuerint. non quòd quæuis creatura, alterius perfectionem adæquet aut æmuletur; quis enim dicet terræ glebam, adamantis pulchritudini comparari posse? sed quòd optimâ ratione sint expositæ, proprietatibus iis dotatæ singulæ, quæ fini quem Deus præfixerat, hoc est naturæ sustentationi, pulchritudini, & varietati inducendæ, quàm maximè conuenirent. Et hoc quidem sensu, melius esse aio terram esse inconditam, obscuram & sordidam glebam, quam summi splendoris pretiique adamantem: prorsus vt dicendum est, informem homuncionis, obscuramque in picturæ perspectiuâ vltimâ, depictam effigiem, melius isthic eo modo adumbratam esse, quàm si viuacissimis coloribus clarissimè expressa, primarum quæ se in primo tabulæ plano offerunt personarum, accuratorem viuacitatemque superaret: est enim prout situs & distantia, hoc est, prout ars requirit.

47.

Neque tamen id, inanimatas inter aut ratione carentes creaturas, solum præstitit. Certè inter homines id quoque, ineffabili planè artis euentuumque varietate, est ordinatum. Cùm enim creandis hominibus numerum & multitudinem præfixisset, hunc qui futurus est; tunc demum tempus cuique suum, imò & locum, parentesque è quibus nascerentur, ordine disposuit; rursus quanto tempore vitam protraherent, per quos euentus, paulatim aut subito interirent, liquidò determinauit. Demum, cum summa inter hominum conditiones, imperantium & parentium necessaria esset distinctio & intercapedo, aliis alias naturæ dotes impendit: statuit quo corpore, quibus viribus, quâ valetudine, quâ formâ, quo oculorum aspectu, mas an fæmina forent efformandi; rursus quâ mentis acie aut hebetudine procreandi, quibus dotandi diuitiis, quomodo præponendi ceteris, quo pacto rursus, si rebus id conueniat, deturbandi & ad humiliorem ordinem redigendi. Omnes denique euentus, euentuumque circumstantias, prout nunc eueniunt, & porro deinceps euenient, scientiâ illâ Visionis complexus est. Et verò statuit ordinauitque singulos sigillatim, sic prout nunc sunt, eruntque: hòc enim & non aliò modo subseruiebant honori diuino propagando, qui in rectâ totius Vniuersi situs est constitutione; & hæc rursus exoritur ex singularum partium debitâ symmetriâ.

Quod quidem peculiari studio etiam facit, in disponendis hominum conditionibus.